

Toetsingskader isolatiemaatregelen beschermde monumenten Berg en Dal 2024

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Berg en Dal, in zijn vergadering van 12 november 2024:

gelet op artikel 5.1 van de Omgevingswet, artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht, de Erfgoedverordening Berg en Dal 2023 en het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van 16 augustus 2024,

Overwegende dat:

- Het college van burgemeester en wethouders op grond van artikel 4:81 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht bevoegd zijn tot het vaststellen van een beleidsregel, in het kader van de bevoegdheid om omgevingsvergunningen te verlenen;
- Het college van burgemeester en wethouders op grond van artikel 16, eerste lid van de Erfgoedverordening Berg en Dal 2023 de bevoegdheid heeft om nadere regels te stellen voor gemeentelijke monumenten, waaronder ook het vergunningsvrij of meldingsplichtig verklaren van werkzaamheden;
- er behoefte is om het afwegingskader voor isolatiemaatregelen bij beschermde monumenten uit de Nota Ruimtelijke Kwaliteit Groesbeek/Berg en Dal 2015 verder uit te werken;

BESLUIT

vast te stellen het:

Toetsingskader isolatiemaatregelen beschermde monumenten Berg en Dal 2024

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. adviescommissie: Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, zoals bedoeld in artikel 1 van de Erfgoedverordening Berg en Dal 2023.
- b. afwegingskader: de publicatie "Verduurzaming van monumenten – afwegingskader voor vergunningverlening" van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Het meest actuele afwegingskader kan gevonden worden op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/duurzaamheid/handreiking-voor-gemeenten/landelijk-afwegingskader-verduurzamen-rijksmonumenten>.
- c. beschermde monumenten: gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten.
- d. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Berg en Dal.
- e. gemeentelijke monumenten: monumenten die door de gemeente zijn aangewezen op grond van de Erfgoedverordening Berg en Dal 2023 en/of het gemeentelijke omgevingsplan.
- f. omgevingsvergunning: vergunning, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid onder a van de Omgevingswet, voor zover het een activiteit betreft die betrekking heeft op een gemeentelijk monument, en artikel 5.1, eerste lid onder b voor een rijksmonument.
- g. Rijksmonumenten: monumenten die door het rijk zijn aangewezen op grond van de Erfgoedwet;

Artikel 2 Grondslag

Deze regeling dient beschouwd te worden als een nadere regeling, zoals bedoeld in artikel 16, eerste lid van de Erfgoedverordening Berg en Dal 2023 voor zover deze betrekking heeft op gemeentelijke monumenten. Voor het overige, is dit document een beleidsregel als bedoeld in artikel 4:81, eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 3 Doel

Het doel van deze regeling is om kaders vast te stellen om de belangen van eigenaren van beschermde monumenten voor het verduurzamen van hun pand met vensterisolatie, dakisolatie, gevelisolatie en vloerisolatie af te wegen tegen het algemeen belang van instandhouding van beschermde monumenten. Daarbij zijn behoud van historische materialen, constructies en beeldkwaliteit van beschermde monumenten bij isolatiemaatregelen het uitgangspunt.

Artikel 4 Toepasselijkheid

Deze regeling geldt voor aanvragen om een omgevingsvergunning voor het aanbrengen of wijzigen van isolatiemaatregelen in, op of aan beschermde monumenten.

Artikel 5 Afwegingskader

Het college past het afwegingskader toe bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor beschermde monumenten die (mede) de isolatie van vensters, daken, gevels en vloeren inhouden.

Artikel 6 Toetsing van het afwegingskader

De toetsing van een aanvraag omgevingsvergunning aan het afwegingskader wordt uitgevoerd door de adviescommissie.

Artikel 7 Afwijken van de criteria

1. In bijzondere gevallen kan het college, conform artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht, afwijken van het gestelde in dit toetsingskader, namelijk als:
 - a. initiatieven aantoonbaar en substantieel bijdragen aan de innovatie van de verduurzaming van beschermde monumenten en het afwegingskader;
 - b. in het belang van de monumentenzorg aanleiding is om af te wijken van de bepalingen uit het afwegingskader, voor zover toepassing van het afwegingskader leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.
2. Alvorens het gestelde in het eerste lid toe te passen, vraagt het college advies aan de adviescommissie.

Artikel 8 Overgangsrecht

Deze regeling is niet van toepassing op aanvragen voor omgevingsvergunningen die zijn ingediend voordat deze regeling in werking is getreden.

Artikel 9 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze regeling treedt op de dag na de dag van bekendmaking in werking.
2. Deze regeling wordt aangehaald als: Toetsingskader isolatiemaatregelen beschermde monumenten Berg en Dal 2024.

*De secretaris,
E.W.J. van der Velde*

*De burgemeester,
mr. M. Slinkman*

Toelichting

Klimaatdoelstellingen plaatsen onze gemeente voor een grote opgave. Ook monumenten zullen moeten verduurzamen. Dit is niet alleen nodig vanwege het klimaat. Voor het behoud van monumenten is het net zo van belang dat zij in de toekomst goed gebruikt kunnen worden. Daarvoor moeten energiekosten beheersbaar blijven. Alleen zo kunnen we onze monumenten in stand houden en doorgeven aan toekomstige generaties.

In de huidige Nota Ruimtelijke Kwaliteit Groesbeek/Berg en Dal 2015 heeft de gemeente globale toetsingscriteria opgenomen voor verduurzamingsmaatregelen bij beschermde monumenten. In 2022 heeft de gemeente al nadere regels opgesteld voor energieopwekking op, aan en bij beschermde monumenten. Nu volgt, naar aanleiding van een nieuwe publicatie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, een afwegingskader voor de meest gangbare isolatiemaatregelen. Hiermee kan de gemeente op een duidelijke manier invulling geven aan de criteria zoals die zijn opgenomen in de Nota Ruimtelijke Kwaliteit Groesbeek/Berg en Dal 2015 en wordt op een transparante manier onderbouwd hoe de afweging van de gemeente bij aanvragen omgevingsvergunningen voor isolatiemaatregelen in, op en aan beschermde monumenten tot stand komt.

Indieningsvereisten en afhandeling aanvraag omgevingsvergunning

Voor deze regeling is gekozen om de indieningsvereisten voor aanvragen omgevingsvergunningen niet nader te specificeren. Algemene indieningsvereisten voor aanvragen staan onder andere in de Algemene wet bestuursrecht (artikel 4:2) en de Omgevingsregeling (artikel 7.3 en 7.4). Een nadere duiding hiervan is voor toepassing van de regeling niet vereist. Juist omdat isolatiemaatregelen een grote impact kunnen hebben – wat ook blijkt uit het afwegingskader – en de beschikbare verscheidenheid aan methodes en technieken zal er altijd op basis van de voorgenomen maatregel bekeken moeten worden welke stukken noodzakelijk zijn om tot een goede beoordeling van de aanvraag te komen.

Het afwegingskader

Ten tijde van de vaststelling van deze regeling was de eerste versie van de publicatie “Verduurzaming van monumenten – afwegingskader voor vergunningverlening”, versie september 2023 bekend. In de inleiding van dit stuk wordt vermeld dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed deze regeling ieder half jaar evalueert en waar nodig actualiseert. De gemeente wil bij vergunningverlening op dit thema gebruik maken van de meest actuele inzichten. Om die reden is in artikel 1 onder definitie van het afwegingskader een verwijzing opgenomen naar het meest actuele afwegingskader.

De publicatie zoals bekend ten tijde van de vaststelling van deze regeling (versie september 2023) is opgenomen als bijlage van deze regeling. De gemeente toetst aan het meest actuele afwegingskader.

Toetsing van het afwegingskader

De toetsing van aanvragen omgevingsvergunningen voor isolatiemaatregelen aan het afwegingskader wordt uitgevoerd door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, waarbij een lid deskundig in de monumentenzorg wordt betrokken. De toetsing van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is een schriftelijk advies aan het college en volgt de procedure zoals opgenomen in de Verordening op de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Berg en Dal 2022. Dit is de gangbare praktijk voor de beoordeling van aanvragen omgevingsvergunningen bij beschermde monumenten, zoals ook omschreven in het tijdelijk omgevingsplan (Erfgoedverordening Berg en Dal 2023) en zoals beschreven in artikel 16.15a van de Omgevingswet.

Informatie voor eigenaren en planopstellers

Door de provincie Gelderland is in samenwerking met de gemeenten Ede, Arnhem en Rheden in het detailboek “Een warme jas voor oude huizen – over het mooi en goed verduurzamen van oude huizen” zeer uitgebreid vastgelegd hoe onder andere vloeren, daken en gevels op een goede manier geïsoleerd kunnen worden en welk stappenplan gevolgd kan worden. Het boek bevat uitgebreide detailtekeningen van goede en slechte technische uitwerkingen van veelvoorkomende isolatiemaatregelen. Voor iedere (technisch) ontwerper, monumenteneigenaar en geïnteresseerde in dit onderwerp is het een degelijk naslagwerk om met het isoleren van beschermde monumenten te beginnen. Het detailboek is gratis raadpleegbaar via de website www.eenwarmejasvooroudehuizen.nl.

Meer informatie over verduurzamen en vergunningsplicht is te vinden op onze website: www.bergen-dal.nl/vergunning-monumenten.

Bijlage

- “Verduurzaming van monumenten – afwegingskader voor vergunningverlening”, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, versie september 2023.